

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

כנס שנתון א' של תכנית רג"ב

**דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם**

יום רביעי

י"ז באדר תשע"ז

15 מרץ 2017

מדיטק, חולון

תוכן החוברת

- 5 עמוד לקראת כנס שנתון א' תשע"ז / ד"ר רמה קלויר
- 6 עמוד ברכת בנימין בהגון, ראש מכללת תלפיות
- 7 עמוד 80 שנה למכללת תלפיות
- 8 עמוד מחולות לחולון-על חולון בדגש חינוכי תרבותי
- 9 עמוד הנחיות ודגשים להדרכת הסיורים בכנס רג"ב - של"ח / גל כפרי
- 10 עמוד מערך הסיורים בכנס
- חולון ברגל ובראש גדול: הקדמה על חולון, הסיכוי הגדול, תקצירי הסיורים
- 11-19 עמוד בחולון/שמי בר נתן
- כך נרקם הקשר בין תכנית רג"ב לאגף של"ח וידיעת הארץ/ד"ר נחום כהן
- 20 עמוד
- "מסיירים בראש גדול - המורה והמחנך כמוביל סיור וטיול"/ ד"ר יוסי שפנייר
- 21 עמוד

צוות הכנס:

ד"ר **רמה קלויר** רכזת תכנית רג"ב ארצית במכללות האקדמיות לחינוך
גל כפרי אגף של"ח וידיעת הארץ

ד"ר **נעמי מגיד** מרכזת תכנית רג"ב בתלפיות, מכללה אקדמית לחינוך
נועם נבו ושמי בר נתן - צוות של"ח וידיעת הארץ - מחוז מרכז

לחוש את הבריאה יהודה פסחוביץ

תן לקשת החושים לחוש את הבריאה.
הותר השערים פתוחים לקלוט את הקריאה.

אל תחלוף על פני הנוף מבלי להתבשם.
מעת לעת עצר הבט גלה מה-הוא אוסם.

אל תאיץ מדי הדפק הרגע מעט.
פקח עיניך אל האופק וראה יפעת - ...

עמד דומם בלב חורשה והאזן לרחש.
רוחות קלות אושת-עלים שם משיחים בלחש.

דרך אזנים והקשב לצליל פעמוני-מקנה.
לקול עדרי בקר גועים והד להם עונה.

שאף עמק לתוכך ריחות גנים ופרדסים.
הרח פרחי פירות ונוי היכן שהם פרושים.

משש כל פרי וכל גדול בו ארץ התברכה.
וטעם בהנאה רבה ממנו לברכה.

השתדל בכל מצב לינק מחיק הטבע.
מבט אוהב ירחיב הלב ויתגמל פי שבע.

מתוך "עלון לרכז הטיולים" תשס"ב

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

סדר היום

09:15 – 10:00 התכנסות וקבלת פנים

10:00 – 11:00 מליאת פתיחה

ברכות:

בנימין בהגון, ראש מכללת תלפיות
ד"ר רמה קלויר-המרכזת הארצית של רג"ב,
תכנית המצוינים במכללות האקדמיות לחינוך
אלי שיש, מנהל אגף של"ח וידיעת הארץ

הרצאה:

מוטי ששון, ראש עיריית חולון, החזון החינוכי שלי
ויישומו בעיר חולון

11:00 – 14:30 חולון ברגל ובראש גדול - הטיול ככלי ערכי חינוכי

סיורים ברחבי העיר ואתריה בהדרכה משותפת של
מורי של"ח וידיעת הארץ ממחוז מרכז, וסטודנטיות
רג"ב ממכללת תלפיות

14:30 – 16:30 מליאת סיכום

"איפה הים" מחזה מאת חנוך רעים
דברי סיכום: ד"ר נעמי מגיד, ראש תכנית רג"ב,
מכללת תלפיות

הנחיה:

לינוי עמרמי ומירב לוי, סטודנטיות רג"ב במכללת תלפיות

אדר תשע"ז

פתיח לכנס שנתון א' בחולון ד"ר רמה קלויר

תכנית רג"ב הוקמה כתכנית הכשרה ניסויית, לפני 18 שנים, ב-1998. אחת ממטרותיה להכשיר את הסטודנטים להיות מורים מיוחדים: איכותיים, מצוינים, יצירתיים. כאלה שיודעים-רוצים-שואפים לעשות חינוך איכותי-כמורים, מחנכים ומנהיגים. לשם כך הסטודנטים מקבלים במסגרת תכנית ההכשרה להוראה, קורסים ייחודיים ומשתתפים בפעילויות מגוונות ומיוחדות שונות: בכל מכללה בנפרד וכן במסגרות בין-מכללתיות. אחת המסגרות שאנו מפתחים ומקדמים בתכנית הינה כנסי סטודנטים - לכל שנתון כנס שנתי אחד: לשנתון א' - כנס העוסק בלמידה מחוץ לכיתה, בשיתוף אגף של"ח וידיעת הארץ במשרד החינוך. לשנתון ב' - כנס העוסק בהיכרות עם מוסדות חינוכיים ניסויים, בשיתוף אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות במשרד החינוך, ולשנתון ג' - כנס הענקת תעודות סיום המסכם את חוויית הלמידה בתכנית הנערך בשיתוף האגף להתמחות וכניסה להוראה. כל אחד מהכנסים מובל על ידי אחת המכללות ופעמים רבות גם בשותפות עם גופים ממלכתיים שונים.

השנה, כנס שנתון א' יתקיים לשמחתנו הרבה בעיר חולון. בכנס, אנו מקווים לחשוף את הסטודנטים לאפשרויות של דרך אחרת ללמידה, מחוץ לכיתה, באמצעות החוויה החושית והבלתי אמצעית ותוך חשיפה לאפשרויות הרבות שהיא מזמנת למורה. בפגישותיי עם סטודנטים מהתכנית, הם מספרים לי לא אחת, שהחוויה של למידה בחוץ, כפי שהם חוו אותה בכנסי שנתון א' הקודמים, השאירה עליהם את חותמה ומשפיעה על כל דרך ההוראה שלהם. הם מלמדים אנגלית בחורשה, ספרות ברחובות העיר ומתמטיקה בגן השעשועים. העצים, העננים ושלטי החוצות משמשים להם עזרי לימוד, וההנאה שהם והתלמידים מפיקים מכך היא גדולה.

הרעיון של למידה בחוץ, משמעו לחשוב פדגוגית מחוץ לקופסת הכיתה: לחשוב מחדש על דרכי הלמידה וההוראה כחוויה משמעותית פעילה הרואה בחוץ מקור בלתי נדלה של הזדמנויות להפעיל את הדמיון שלנו כמורים ושל התלמידים, להסתייע במה שהחוץ מזמן לנו כדי ללמד וללמוד באופן אותנטי, מערב, מסקרן, חוקר, מגוון ופעיל. אני מקווה שהרג"ביסטים, שילמדו על למידה מחוץ לכיתה - לקראת הכנס ובמהלכו, באופן תיאורטי ומעשי, מקריאה כמו גם דרך הרגליים ובאמצעות החושים, יכירו אותה ויכירו בערכה. כמורים הם ימשיכו לפתחה ביצירתיות וינקטו בה בכל תחום דעת שבו יתמחו בהוראה ולכל גיל שבו יעסקו.

ולבסוף, העיר חולון, נולדה בחולות.. חולות נודדים, עצי שקמים, חזון ענק והרבה עבודה חלוצית ועיקשת הובילו אותה להפוך לאחת הערים המובילות כיום בארץ ובתחומים מסוימים - גם בעולם. שני סמליה, זה שמסמל את תחילתה וזה שמסמל את פניה לעתיד משקפים את הדרך האדירה שעשתה במהלך שנותיה. התפתחות אדירה זו של העיר וסגנונותה יאפשרו לנו בכנס זה - להיחשף לאתרים ונקודות ציון שונות שיהפכו להיות עבורנו הזדמנויות ללמידה-הוראה מחוץ לכיתה.

אני מצפה לכנס עשיר, מלמד וחוויתי.
אני מבקשת להודות לכל העוסקים במלאכה
ולאחל לכולנו, בהצלחה.

רמה קלויר

המרכזת הארצית של רג"ב (ראש גדול בהוראה) תכנית המצוינים במכללות לחינוך

ברכת ראש מכללת תלפיות מר בנימין בהגון

סטודנטים וסטודנטיות בתוכניות רג"ב

הריני מקדם אתכם בברכה לכנס הארצי של תכנית רג"ב במכללת "תלפיות". זכיתם להיכלל בתכנית הייחודית של המצוינים להוראה שתכשיר אתכם למנהיגות של תלמידי ישראל בעתיד. תכנית זו מאופיינת בחשיבה "מחוץ לקופסה" שתבטא בלמידה ובהוראה לא שגרתיות ואחר כך בהובלה לא שגרתית את תלמידיכם בעתיד.

נושא הכנס המתמקד ב"למידה חוץ כיתתית" תואם את החשיבה ה"חוץ ראשית" (מחוץ לראש) שאנו כמכשירי מורים מצפים מכם. התפיסה הקונבנציונאלית שלמידה מתרחשת בין כותלי הכיתה, בחדר, אינה מחייבת, ומחקרים מוכיחים שלמידה מחוץ לכיתה (לא שיעורי "שמש" שתלמידים מבקשים) הופכת לחוויה מכוננת ומוטמעת במסדי הידע של הלומד.

ראויה הבחירה במכללת "תלפיות", שמשכנה בעיר חולון, לקיום הכנס. חולון היא עיר דגל, המקיימת מופעי חינוך מרשימים, פורמליים ובלתי-פורמליים, במרחביה הפנימיים והחיצוניים, ואותם ניתן לנצל ללמידה חוץ כיתתית רבת היקף ומשמעותית.

למידה בנושאים רבים דורשת המחשה וראיית הדברים בשטח, ולא רק שמיעתם מהמורה או קריאתם בספר הלימוד. למידה זו יכולה להיות בפתיחתו של נושא כהכנה ולשאלות שאלות ע"י תלמידים וכגורם מוטיבציוני ללמידה או כסיכום לנושא הנלמד.

גם אצל חכמינו ז"ל ובמקורות נוספים, אנו פוגשים בהוצאתו של התלמיד מחוץ למקום הקבוע בו הוא נמצא, לצורך ראיית העובדות בפועל מחוץ לכיתה. כשהקב"ה מבטיח לאברהם "עם רב", הוא מורה לו לצאת החוצה כדי להביט אל כוכבי השמים ואז מבטיח "כה יהיה זרעך". על אף שכל אחד יודע שלא ניתן לספור את כוכבי השמים, בכל זאת הוציאו הקב"ה החוצה כדי שיראה במו עיניו את הכוכבים, שהרי אין דומה מראה עיניים למשמע אוזניים בלבד.

אני תקווה שתוכלו להפיק מכנס זה את החשיבות שבלמידה חוץ כיתתית ובביצועה בפועל.

עלו והצליחו.

בהגון בנימין

80 שנה למכללת תלפיות

המכללה האקדמית לחינוך "תלפיות", החוגגת השנה 80 שנה להיווסדה, הנה מוסד ותיק וייחודי במרכז הארץ, הפועל ברוח החינוך הממלכתי-דתי, בגישה פלורליסטית המשלבת תחומי דעת כלליים בצד חינוך תורני ערכי, מעורבות חברתית וסובלנות הדדית. המכללה מכשירה מורות וגננות במגוון מסלולי התמחות האקדמיים-דיסציפלינריים לקראת תואר ראשון ותואר שני בהוראה. במכללה קיימים גם מסלולי הכשרה אקדמיים ייחודיים לסטודנטים בני ישיבות ולבעלי תואר אקדמי המעוניינים בהסבה להוראה. מגוון דיסציפלינות ההתמחות מאפשר לכל סטודנטית לבחור את תחום הדעת האקדמי הקרוב לליבה, בו תממש את הפוטנציאל האישי שלה. דרכי הוראה אלטרנטיביות ועדכניות משולבות בכל תחום דעת למען תשכיל הסטודנטית בשימוש נבון בהם למגוון אוכלוסיות התלמידים במדינת ישראל.

כחלק מהחזון של מכללת "תלפיות", עליה לשמש כעוגן בקהילה בה היא פועלת. עם המעבר לעיר חולון נרקמו בין המכללה לבין מוסדות העיר קשרים עמוקים, חמים וקונסטרוקטיביים והתפתחה מערכת אשר בה הן המכללה והן העיר תורמות זו לזו ונתרמות זו מזו.

מדרשת "אביב", המסונפת למכללה, מציעה בנוסף ללימודים אקדמיים, תכנית חינוכית תורנית, המיועדת להעצמה אישית חברתית, תוך עיסוק בסוגיות של אמונה, הלכה ומחשבה.

גאווה רבה מופקת במכללה מהפעלתה של תכנת רג"ב מראשית דרכה. הסטודנטיות הלומדות בתכנית המצוינות מיועדות לשמש מנהיגות מתוות דרך ומובילות שינוי, המתמודדות ביעילות וביצירתיות עם אתגרי החינוך של העת החדשה. מעבר למשימה של הכשרת מורים, מכללת "תלפיות" לוקחת על עצמה ללוות את המורה במהלך כל חייו המקצועיים, ומקיימת מסגרות לימוד המאפשרות לו להתמקצע, להשתלב ולהתקדם כדי למצות את כל כישוריו ויכולותיו. לימודים אלה נתונים בידי של המרכז ללימודי המשך והשתלמויות שהכשיר אלפי מורים במהלך שנות קיומו, ונחשב למרכז בעל מוניטין הודות לניסיונו הרב, רמתו האקדמית הגבוהה והפתיחות המחשבתית והאינטלקטואלית המאפיינת אותו. כמוסד אקדמי, מכללת "תלפיות" מעודדת ומעריכה מחקר. לפיכך נבנתה מערכת התומכת באנשי סגל ובסטודנטים היוזמים מחקר, ואף משתתפת במחקרים בינלאומיים.

מחולות לחולון - על חולון בדגש חינוכי תרבותי מתוך החוברת מחולות לחולון

חולון היא בית המטפח שייכות וקהילתיות לרווחת תושביה, ומהווה מוקד משיכה גם עבור בעלי עסקים, יזמים ותעשיינים. העיר מהווה מרחב חינוך ולמידה אחד כולל, בו נרתמים כל הגורמים לשם טיפוח הילדים והפיכתם למבוגרים משכילים ונאורים. תרבות היא גורם מהותי ומוביל בהווייתה של חולון ובחיי תושביה, המהווה מוקד משיכה עבור המבקרים בה. כמו כן, מהווה העיר מוקד פעילות בינלאומי חדשני בעולם העיצוב.

חינוך איכותי לכל גיל חולון, "עיר הילדים", מאמינה בדור הצעיר ורואה בטיפוחו מטרה אליה יש לשאוף, ובעבורה יש לגייס את מירב המאמצים והמשאבים. ואכן, חולון הציבה בראש מעייניה את תחומי החינוך והתרבות, מתוך כוונה להטמיע נושאים אלה בחיי הפרט והקהילה מהגיל הרך ועד לגיל שיבה, במסגרת המערכת הפורמלית ומחוצה לה.

עיר הילדים בשנים האחרונות הפכה חולון ל"עיר הילדים" של מדינת ישראל ולא בכדי. כאן יכולים ילדים ובני נוער למצוא שפע של אטרקציות, גנים ומרכזים, שבהם הם יכולים לתת דרור לדמיונם ולצאת למסעות יצירתיים ומעשירים.

גני סיפור אחד המיזמים התרבותיים המעניינים והמיוחדים בארץ, במרכזו פסלי סביבה, אותם עיצבו אמנים בהשראת סיפורי ילדים מוכרים ואהובים, המוצבים בכ-50 גנים ציבוריים ברחבי העיר. הגנים מציעים לילדים חוויה המגבירה את האהבה לספרי ילדים בפרט ולספרים בכלל.

מדיטק מרכז תרבות יוצר, חדשני ורב תחומי המקיים פעילויות תרבות מגוונות בכל תחומי האמנויות, ומציע תחת קורת גג אחת תיאטרון רפרטוארי לילדים ולנוער, ספריה מרכזית, סינמטק, ספריית חומרים ועוד.

תרבות ואמנות בכל פינה חולון מציעה פעילות אמנותית עשירה במסגרת המוזיאונים והגלריות הפרושים בה. כמו כן, מדי שנה מתקיימים בעיר פסטיבלים המושכים אליה יוצרים ומבקרים רבים מהארץ ומהעולם. מוזיאון העיצוב הישראלי, אשר הוקם על ידי העירייה, מביא לידי ביטוי את רצונה של חולון להשפיע ולהוביל את נושא העיצוב בישראל, וכבר הביא להפצת שמה של העיר גם בתודעה הציבורית הבינלאומית.

עיר ירוקה חולון צבועה בירוק הן בזכות הפארקים והגנים רחבי הידיים הפרושים בה, והן בזכות הדאגה והשמירה על איכות הסביבה. הפארקים והגנים היפים בעיר כוללים שפע מתקני כושר וגני משחקים להנאת התושבים, כמו גם אטרקציות ייחודיות. בפעולותיה להגנה ולשמירה על הסביבה יזמה העירייה, בין השאר, שיתוף תושבים להחדרת נושא מחזור הפסולת, הסברה בנושאי חיסכון במים ובחשמל, קידום תכניות בנייה ירוקות בעיר, סלילת שבילי אופניים, הקמת פינות כושר ועוד. בעיר פועלים 40 מוסדות חינוך "ירוקים", המעודדים את הילדים ובני הנוער למעורבות וללקיחת אחריות על הסביבה.

חולון הצטרפה ליישום האמנה העולמית להפחתת זיהום אוויר והיא מוגדרת כ"עיר בריאה ומקיימת".

בריאה ומקיימת.

בריאה ומקיימת.

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

הנחיות ודגשים להדרכת הסיורים בכנס רג"ב - של"ח

כתב וערך: גל כפרי

א. כללי:

"בלמדנו את ראשית כתיבת הארץ, נוציא את תלמידנו החוצה, נראה אותם את רוחות השמים, נעלה אותם על ראש תל וראו את היער, את הסלעים, את המורד.. והרגישו את הרוח, והתכוננו אל העננים, העבים והקלים, ונגעו בצמחים, והרטיבו את אצבעותיהם ברסיס הטל, ופקחו את עיניהם והביטו אל התבל ומלואה והבינו אז לאמרי פינו..."
(יצחק אפשטיין - הפדגוגיה הטבעית מהי? 1898)

כנס פרחי הוראה של שנתון א' בתכנית רג"ב שיתקיים ב-15/3/17 בחולון, יחשוף בפני מורי העתיד בישראל מיגוון פעילויות הנעשות מחוץ לכיתה תוך הדגמתן בדפוס קבוע לניצול הטיול ויעדיו החינוכיים.

ה'טיול' מהווה מערך של כלים שלובים מהחינוך הפורמלי ובלתי פורמלי, משלב בתוכו את כלל הצוות החינוכי והמורים המקצועיים ובכך יתן את המענה המיטבי למטרות החינוך בישראל. למידה מחוץ לכיתה, מסעות,

סיורים וטיולים נמנים על הכלים החשובים שיש בידי הצוות החינוכי להעצמת החינוך החווייתי האותנטי-רלוונטי.

כדי להפוך את הלמידה בבית הספר למשמעותית יותר, חיוני להוביל תהליך היוצר חוויה מרגשת ומעצימה המכוונת למטרה רלוונטית בעולמו של התלמיד. חשוב לגייס את הכלים הפדגוגיים של החינוך הבלתי פורמאלי ושילובם בתהליך הלמידה ליצירת נוסחה חדשה של תהליכי חינוך משלימים. תהליך שכזה יעודד שותפות של הצוות החינוכי, התלמידים וההורים כך שכל פעולת למידה שתתרחש בבית הספר ומחוצה לו תיצרב בזיכרונו של התלמיד כחוויה ייחודית שתהפוך את השיעור הנלמד ל'שיעור לחיים'.

ב. מטרת הכנס:

1. חשיפת הטיול והמסע ככלי חינוכי - ערכי ולימודי.

2. יצירת אהדה בקרב פרחי ההוראה לתהליך החינוכי שיוצר הטיול.

3. הדגמה מעשית של פעילויות הסיור והכנתן.

ג. הנחיות לפעילות הקבוצות:

1. כל קבוצה תמנה 20 - 25 משתתפים

2. כל קבוצה תחולק לחוליות

3. בכל קבוצה ישולבו 2 סטודנטים הלומדים בתכנית רג"ב במכללת תלפיות, שידגימו פעילות לימודית בתחנה אחת.

4. משך הסיור והפעילות בו, כ-3 שעות.

5. סדר הפעילות בכל קבוצה בדפוס קבוע הכולל:

• גיבוש והכרות

• הדגמת הכנת פעילות בקצרה (במקום שיעור הכנה בכיתה)

• פעילות חינוכית-ערכית באתר (סיעור מוחות- רעיונות והצעות חברי הקבוצה)

• סיור רגלי - ברחבי העיר

• שילוב ערך אחד לפחות בתוך הסיור.

• סיכום - הדגמת מעגל של"ח

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

של"ח
וידיעת כאלו

תלפיות
המכללה האקדמית לחינוך בחולון

ראש גדול בהוראה
תכנית המצוינים במכללות
האקדמיות לחינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

מערך הסיורים בכנס

מס' הסיור	שם הסיור	קבוצה	רכזי רג"ב	מדריך של"ח
1	התפתחות עיר תל גבורים והפילבוקס	א1	ד"ר עאליה קאסם אבו ריש / ד"ר אריאל שריד	גל זיגדון
		ב1		ד"ר אייל ויסבליט / שי מאמו
2	שימור העבר למען העתיד מוזיאון חוסמסה	א2	ד"ר יוסי שטמלר / ד"ר תמר קטקו	משה נוימרק
		ב2		ד"ר לינה בולוס / ד"ר חנה ניצן
3	מפגש תרבויות הגן היפני גן הקקטוסים השכונה השומרונית	א3	ד"ר מיכל יובל / ד"ר ברכי אליצור	דן ניב
		ב3		ד"ר קותייבה אגבריה
4	זהות וזיכרון בית "להיות" גן הרצל	א4	ד"ר יעל קמחי	שמרית הר ציון
		ב4		ד"ר אוריאל טויטו
5	אתרים היסטוריים במקווה ישראל	א5	ד"ר יוסי שפנייר / ד"ר ורדית מקלר	בן סיני
		ב5		חנוך הרבסט
6	צומח מחפש בית הגן הבוטני במקווה ישראל	א6	ד"ר ורד וישקרמן / מרים מרצבך	ליטל שטרן
		ב6		מיקי אופיר
7	על התחבורה ושמירת הסביבה	א7	ד"ר תמי קמינסקי	מיכה תנעמי
		ב7		חני סגל

"חולון ברגל ובראש גדול"

העיר חולון קמה וצמחה מתוך החולות, בשנת 1924, עת רכש שלמה גרין, סוחר ועמיל מכס יפואי, את אדמת החולות מדרום-מזרח ליפו והחלה הקמת השכונות הראשונות, מהן צמחה לימים העיר חולון. חולון כיום, עיר גדולה (כ- 190,000 תושבים), יפה, פורחת ושוקקת חיים. קיימים בה מוסדות חינוך ותרבות, מוזיאונים ייחודיים, מרכזי ספורט ובילוי, גנים ופארקים, גני סיפור המוקדשים לסיפורי ילדים מוכרים, שכונות מגורים חדשות ואזור תעשייה מהגדולים בארץ.

בסיורים ברחבי העיר חולון ואתריה שיערכו לפרחי הוראה הלומדים בתכנית רג"ב, יוצג ויודגם הטיול והלמידה מחוץ לכיתה ככלי חינוכי-ערכי. הסיורים יבוצעו בהדרכה משותפת של מורי של"ח וידיעת הארץ ממחוז מרכז וסטודנטיות הלומדות בתכנית רג"ב ממכללת תלפיות.

הסיור מורכב משני חלקים: בחלק הראשון נסייר ונבקר באחד מאתרי העיר, בעל נושא וסיפור מיוחד ובחלק השני, יגיעו כל הסיורים לחולות חולון ומגדל המים במולדת. הסיורים מתנהלים בתכנית קבועה הכוללת: פעילות הכרות, פתיחה ורקע לסיור, תכנים ונושאים באתר מרכזי בעיר, פעילות בגן הסיפור תוך הדגמת פעילות בתחומי דעת שונים, הדגמת מיומנות שדה, סיור בחולות חולון וסיכום הסיור במעגל של"ח.

הסיכוי הגדול

בוקר בהיר אחד, בשלהי 1934, יוצאים חמישה אנשים לבוסס בחול. החמישה היו מנחם אוסישקין, יושב ראש הדירקטוריון של הקרן הקיימת לישראל, ואדם בעל זכויות גדולות בתנועה הציונית, ד"ר אברהם גרנות, עוזרו הראשי של אוסישקין ולימים יורשו בתפקידו, ליאו קדמן וזליג לבון, נציגי הנהלת "שיכון עובדים" ומורה דרך ערבי. משלחת קטנה זו יוצאת לסיור ראשוני במה שהיה ידוע כ"אזור חולות הדרום", על מנת לתור ולאתר למימוש תכניותיה. ומהן תכניותיה? במשפט אחד פשוט – הקמת קריית פועלים גדולה. היה זה יום חם ויבש והמשלחת הקטנה, שאיש מחבריה לא היה בעל ניסיון מוקדם בהליכה בחולות נודדים, עושה דרכה בעקשנות ובמאמץ בעקבות המנחה. עד מהרה חודר החול לתוך נעליהם וגרביהם, וההליכה נעשית קשה יותר ויותר. מורה הדרך הערבי מציע להם לחלוץ את נעליהם וגרביהם ולהתקדם כמוהו – יחפים. הסיירים מקבלים את הצעתו, בתחושת הקלה ברורה. "חלצנו את הנעליים", כותב זליג לבון, "קשרנו אותן בשרוכיהן והפשלנון על כתפנו, וכך המשכנו את הסיור במשך שעות אחדות. אחת החוויות המוזרות בחיי, שנדחתה עמוק בזיכרוני, היה המראה של מנחם אוסישקין וד"ר גרנות כשהם מהלכים יחפים ונעליהם על כתפיהם. כך "כבשנו" ברגלינו את החולות לשיכוני פועלים".

"נכתב בחול" מאת אריה קרישק

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

של"ח
וידיעת כאלו

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

תקצירי הסיורים בכנס / כתב: שמי בר נתן

סיור משותף לכל הקבוצות

בחולות חולון וראשית צמיחת העיר בחולות "מולדת":

בין שורק לאיילון חול צהוב לבן, ים של חול. מכל עבר עולות יורדות דיונות רכות, נוגעות, נעות למשב רוח ומצליפות גרגירים. אל ובתוך הדיונות יעלה דגל שכונתם לנטוע את "כרם בני תימן", להיאבק עם חול המערים תילים בצריפי המגורים ולהקים את "מולדת". יוצאים אל המסע לכיבוש חולות הדרום. האם אפשר להלביש בטון על חול למגורים? והשאר כבר רשום, עיין ערך: "העיר חולון".

אנו המבקשים רגעים של שלוה וזמן עוצר מלכת. נצא אל מה שהיום יקר ממלט ושכונה. גן של טבע וסיפורים אין ספור. נגיע אל החול, זה הנותר למשמר, אל צומח היקרות ובעלי חיים במפלטם האחרון. נטייל, ניגע, נטבול בחול, ניקח עמנו זיכרון של ניחוח, של טבע וכל טוב. עד כדי כך טוב שצריך לשמרו מכל משמר לנו ולילדינו, את זה גן הסיפור הגדול של הטבע והחול והעיר שצמחה בחולות.

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

סיור 1

התפתחות עיר: תל גיבורים והפילבוקס

הצהוב הפך לירוק.
איזה מין אדם זה גרין שלמה?
זאת שהשכונה הראשונה על שמו.
האם גואל חול הארץ? או יזם רווחים? מכל וחול,
יושב בצריפו הרעוע ומבקש שכנים למזור,
נוטע בית כנסת, חופר באר ומבקש קונים לחול ובזול.
צריפים נוספים כבר טובעים בחול שכונת הדרום.
אוטובוסים רוכש להסעה לעיר העברית,
אולי לחזונו? או שמא, לממונו?
רבים בליבם חשבו, מה בגבעת חול שזעקותיה רבו?
ארץ חול רחבת ידיים, נעדיף לשוב למצרים.
בימים של ארץ חול, פרעות ושחין.
מי אתה איש החול שלמה גרין?
וכיום: הפילבוקס משקיף ומרנין
לכיוון הדרומי מבט הוא נועץ
היכן בתי האבן? איה עמדת גרין?
ואיפה החירבה? הזאת עמדת העץ?

מסלול הסיור: הפילבוקס בתל גיבורים, גן סיפור "גן ציפור הנפש", "חומת ההיסטוריה"- ציורי קיר, בית הכנסת הראשון של חולון "אברהם אבינו", הקיוסק הראשון של חולון, הבאר הראשונה של חולון. תחומי דעת שיוזגמו בסיור: אנגלית, אמנות, ספרות ילדים והיסטוריה. צוות ההדרכה:

מורי של"ח וידעית הארץ: גל זיגדון, חמוי נסים

סטודנטים: בעז דויד אהרונסון, רבקה גדל, אודיה כהן ותמר שחור

מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:

א1: ד"ר עאליה קאסם אבו רישוד"ר אריאל שריד

ב1: ד"ר אייל ויסבליט ושי מאמו

אדר תשע"ז

שימור העבר למען העתיד: מוזיאון חוסמסה

זאת העיר, רחובות, שמות ומרכזים לקניות.
הידעו שמעון ויעקב הבונים, את העתיד להיות?
השניים הם אגרובנק, חלוצי בניית השכונה.
מעלים חשיבה ותכנון בחול הצייה,
רחובות, תאורה, כביש מקשר ומקום עבודה.
בגבעת חול חוסמסה בית לבאר המים.
הדבר הכי חשוב!
ובאו ימים, העיר כבשה חול, נותר הבית חרב ועזוב,
שביליו העלו עזובה ובקעיו הרחיב.
נותר בצד, סיפור של מים ומגן מקליעים,
הגנה ומסתור לרובים אסורים.
יש וזה המקום, למעגל של שאלות וסיפורים.
הידעו הבונים במרחב החול לצד רועי הצאן?
שעוד יגיעו ימים ובחוסמסה יקום מוזיאון?

חוסמסה- תמונה משנת 1937

חוסמסה כיום

מסלול הסיור: צעידה מהמדיטק דרך רח' פנחס אילון, אמיר דרורי,
גן סיפור- "דודי שמחה" רח' רפאל איתן, חציית רח' דוד אלעזר עד חוסמסה, משם חציית דרך מנחם בגין אל החולות.
תחומי דעת שיוזגמו בסיור: ספרות ילדים, היסטוריה ומתמטיקה.
צוות ההדרכה:

מורי של"ח וידיעת הארץ: אורית מליח, משה נוימרק
סטודנטיות: נטלי כהן, שירה מלול, כרמל כובני ורינת תשובה
מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:
א'2: ד"ר יוסי שטמלר, ד"ר תמר קטקו
ב'2: ד"ר לינה בולוס ד"ר חנה ניצן

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

של"ח
וידיעת הארץ

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

סיור 3

מפגש תרבויות: הגן היפני, גן הקקטוסים, השכונה השומרונית

זמן של עיר בדהרה מפרכת
אל גנים ורגעים עוצרים מלכת.
גן של "יפנים" על פלגי מים
עדות וסימן לתרבות גדולה ורחוקה
וגן אוסף קקטוסים מופלגי ימים,
שנאספו ו"עלו" מקצווי הגלובוס
וקהילה עתיקת יומין... השומרונים.
כאות משמיים עוזב שכם וביפו משתכן.
דייר מישנה, עולה חדש בחדר השכן,
ידידות נרקמת בין צדקה השומרונים
לעולה יצחק בן צבי האלמוני.
שיהיה להם לעזר ולפה
אצל ראש הישוב החלוני.
חולון שמחה לחבקה אל החזה הרחב.
ושכונת שומרונים צומחת בחולות של זהב.

הגן היפני

גן הקקטוסים

מסלול הסיור: מהגן היפני צעידה על שד' ירושלים לגן הקקטוסים
ומשם לשכונה השומרנית ומשם אל גן הסיפור - "גן הילד הזה הוא אני"
תחומי דעת שיוזגמו בסיור: בוטניקה, מתמטיקה ספרות ילדים ואזרחות.
צוות ההדרכה:

מורי של"ח וידיעת הארץ: דן יניב, דודי זינגר
סטודנטיות: הודיה קהלני, בל עטייה, מירב לוי ורעות שטכלברג
מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:
3א: ד"ר מיכל יובל, ד"ר ברכי אליצור
3ב: ד"ר קותייבה אגבריה

אדר תשע"ז

זהות וזיכרון: בית "להיות", גן הרצל

להיות או לא. למדתי בחדר. בחדר בניכר
מובדל לשמצה מכל השאר.
חרקתי שיניים לא זלגתי דמע
גם שתפסוני כשפן הגסטפו
חרקתי ושמתי כפיי בפניי כקפוא
ברחתי ובאתי אל האנייה.
קרעתי נפשי מאמי, אבי, אחי ואחיותיי. לא הזלתי דמעה.
נשקה האנייה לחוף, ירדתי ונשקתי לאדמה.
בכיתי, בכיתי מאוד בפעם הראשונה.
שוכנתי באוהל בתוך מעברת פחים,
ימי חורף הרוח והגשם מצליפים,
הייתי מאושר באדם בארץ מבטחים.
יום העצמאות מצעד צה"ל ברחובות
בפעם השנייה בחיי לא יכולתי לעצור את הדמעות.
עתה עוזב את המעברה אל הבית החדש בחולון
יהודי בארץ ישראל ובלי חשש אך עם חלום.
הידעו משפחתי ואחי הנרצחים
את חלומם, אני הקטן מגשים?

פסלים בחצר בית להיות

מיצב "מראה מקום" -
לציון יובל למדינת ישראל

מסלול הסיור: צעידה מבית "להיות" אל גן הסיפור "גן הזיקית" מרח' הגלעד לשד' קוגל, פינת רח' ה' באייר, "מיצב מראה מקום - יובל לישראל".
תחומי דעת שיודגמו בסיור: אמנות, ספרות ילדים, היסטוריה.
צוות ההדרכה:

מורי של"ח וידיעת הארץ: בן מניס, שמרית הר ציון
סטודנטיות: מור בדש, טל בורשטיין, אושרית תבורי, כרמית פרוכטמן ולינוי עמרמי
מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:
4א': ד"ר יעל קמחי
4ב': ד"ר אוריאל טויטו

אתרים היסטוריים במקווה ישראל

קול קורא- אל בית ספר וגן שיהיה לאות, יופי ומופת.
הימים אז, ימי חסר ושבר.

והארץ הייתה תוהו עותומאני ללא מידה ואמות.

אוספי ממון ליושבי חדרים ומסוגרי חומות.

אין זורע ואין נוטע, עד יגיע משער הרחמים.

הדרכים, צורים ומכשולים,

מיפו אל ירושלים על גב חמורים,

ובמעשה שובר חישוקים וסייגים.

במחי צעד נשארים מידות ואנשים, שגרות ומושגים.

והינה "קול קורא", "קומו" כי קרא הקול כשאגת רמים.

"די ללחם חסד נצא לשדד אדמה בעזרת שמיים".

כי"ח נענתה, נטר נשלח למענה.

מסקנותיו: בי"ס ללמוד חקלאי יוקם לראשונה.

אין צורך גדול מזה!!! היו גם מסקנות "החוזה",

וכעת, שרוולים מעלה והעת לעבודת כפיים.

ראשונה להגשמה לאחר שנות אלפיים.

"מקוה ישראל, מושיעו בעת צרה,

למה תהיה כגר בארץ וכארח נטה ללון". (ירמיהו יד/ח)

פסל פגישת הרצל עם הקיסר
וילהלם במקווה ישראל
תמונה מתוך אתר ויקיפדיה

בית הכנסת במקווה ישראל
תמונה מאתר כפר הנוער החקלאי
מקווה ישראל

מסלול הסיור: מגן סיפור- "האריה הרעמתן" צועדים אל מקווה ישראל. מסלול במקווה ישראל: שער ירושלים, שדרת דקלי הווינגטוניה, בית הכנסת, הפיקוס הבנגלי, המסגרייה, היקב, בית המורים, בנין ההנהלה, מערת נטר.
תחומי דעת שיודגמו בסיור: זואולוגיה, ספרות ילדים והיסטוריה.
צוות ההדרכה:

מורי של"ח וידיעת הארץ: בן סיני, צחי גל

סטודנטיות: שיר ישראל, נעמה נחום, מעיין צברי, בת עמי פישר ופנינה חלפון

מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:

5א': ד"ר יוסי שפנייר וד"ר ורדית מקלר פיק

5ב': חנוך הרבסט

צומח מחפש בית: הגן הבוטני במקווה ישראל

יבואו ימים וארץ תלבש עוזה,
יש וצריך את תפארתה.
ובית הספר שהיה לראש וראשון
יעלה בחלקת אדמה את החזון.
יעלו צמחים מכל כנפות עולם
ילמדו שותלים יתרונם ודרכם.
תלבש הארץ ירוק ופורח
חצר, שביל ודרך יפיצו ריח.
זאת הארץ, ארץ צייה,
תוריק גנים להגשמת נבואה
ותשב משפחה תחת גפן ותאנה.
הנוטעים ידעו להגשים חלום,
נטייל בגן, בימים של היום
בתאורת חורש רכה וכובשת,
בדי עצים בלבוש אדרת.
נגמע ניחוח, נעצור מחוג שעון ממהר,
אל זמן אחר.
מקרית בטון לגן של זמר ומחול
נארוז שיגרה וחול, אל המופע הגדול.

גן סיפור "מה לעשות עם
חתולה שכזאת"

שדרת הדקלים
תמונה מאתר כפר הנוער החקלאי
מקווה ישראל

מסלול הסיור: מגן סיפור "מה לעשות עם חתולה שכזאת" צועדים אל מקווה ישראל ואל הגן הבוטני.
תחומי דעת שיוזגמו בסיור: חשיבה מתמטית, היסטוריה, בוטניקה וספרות ילדים.
צוות ההדרכה:

מורי של"ח וידיעת הארץ: ליטל שטרן, משה ארביב
סטודנטיות: נעה איתאל, דניאל ועלני, הדר עדני, אור אלימלך, תהילה בלעיש, מרים זולברג
מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:
6א': מיקי אופיר
6ב': ד"ר ורד וישקרמן מרים מרצבך

על התחבורה ושמירת הסביבה

בקצה העיר ושאוונה
אחרי שורת הבתים האחרונה,
ניצבים החולות
דיונות שלוות, נסתרות.
שם שביל מוליך בשלווה
אל חילף, מיתנן, כפתור ולענה,
אל עץ תות חבוי ושיקמה נישאה.
ושם נמצא עקבות בחול
עדות לאלו שסובבו בליל האתמול.
שם ניבטים הבתים, גבוהים, נישאים
האם נותר סיכוי לגבעות החול שמסביב?
חשוב כאן לרגע מלכת לעצור
ולהבין על מה כאן צריך לשמור,
וכיצד לאזן בין טבע לצרכי התושבים
ואיך להותיר מרחבי נוף מרשימים.

מסלול הסיור: נסיעה מן המדיטק אל מוזיאון האוטובוסים ומשם אל דיונות החול של חולון
גן סיפור - "הביצה שהתחפשה"

תחומי דעת שיוזגמו בסיור: כישורי חיים, היסטוריה, שירה וספרות ילדים.

צוות ההדרכה: מורי של"ח וידיעת הארץ: מיכה תנעמי ואריה דיוויס

סטודנטיות: שיראל מורנו, ענבר פיקרש, מעיין פרלמוטר, שושנה איילה, מיכל בן דוב וקורל צור

מרכזי תכנית רג"ב מלווי הסיור:

7א': חני סגל

7ב': ד"ר תמי קמינסקי

כך נרקם הקשר בין תכנית רג"ב לאגף של"ח וידיעת הארץ ד"ר נחום כהן

בתשע"א התארח הכנס הראשון של שנתון א' בתכנית רג"ב במכללת לוינסקי ונושאו היה מעורבות חברתית. באותה שנה נוצר קשר עם קק"ל, ובעקבות נושא הכנס נטעה התכנית עצים ביערות החברה על שם כול באי היום. קווינו שקשר זה עם קק"ל יניב מסגרת של קיום כנסים ביערות שבאחריותה, ויתחיל תהליך של למידה מחוץ לכתה: הניסיון לא צלח מסיבות טכניות ובירוקרטיות. את כנס שנתון א' בשנת תשע"ב ערכה בסופו של דבר מכללת אורות ישראל בנאות קדומים, כאן לראשונה יושם רעיון הלמידה מחוץ לכתה. מדריכים של המקום ביחד עם אחרים שרג"ב העמידה הנחו את הסטודנטים. גם כנס שנתון זה בתשע"ג (נערך בירושלים בשיתוף בין מכללת אפרתה ומכון יד יצחק בן צבי) נסב סביב רעיון הלמידה מחוץ לכתה.

ליצירת השיתוף עם אגף של"ח וידיעת הארץ הובילו סמנכ"לית משרד החינוך, גילה נגר וכן נח גרינפלד, מנהל האגף להכשרת עובדי הוראה. בפגישות ההכנה שקיימנו עם אנשי האגף הזה נרקם הקשר עם צוות של"ח ובעיקר עם גל כפרי והתהווה כאן מפגש של רצונות ותקוות. מחד גיסא אנשי רג"ב מצאו מסגרת באמצעותה ניתן היה לממש את רעיון הלמידה מחוץ לכתה, ומאידך גיסא אנשי של"ח ראו בקשר הזה הזדמנות להכשיר רכזי טיולים בקרב פרחי ההוראה, אשר בעתיד ישמשו ככאלה בבתי הספר בהם ילמדו. אנשי של"ח הציגו ראש פתוח ונפש חפצה תוך כדי בניית מערכת היחסים עם תכנית רג"ב והביאו עמם נדוניה עשירה בניסיון רב של קיום מסגרות למידה מחוץ לכתה. נראה היה שבסופו של יום שני השותפים יצאו נשכרים ומרוצים מן המסגרת שהקימו. השנה, שנת תשע"ז, הקשר עדיין שריר, קיים ומתפתח. יתרה מזאת, בתשע"ה לראשונה הדריכו סטודנטים מתכנית רג"ב בסמינר הקיבוצים את סיורי הלמידה מחוץ לכתה בצוותא עם מדריכי של"ח. נציגי אגף זה הכשירו והדריכו את הסטודנטים מובילי הסיורים באותו יום. בתשע"ו התקיים הכנס בעיר עכו וגם בו נעשתה ההדרכה בשילוב בין מורי של"ח והסטודנטים של רג"ב שהשתתפו בקורס "סיור בראש גדול".

בשנה הראשונה לשילוב בין של"ח לרג"ב הציע גל כפרי לקיים את הכנס בעיר לוד. הטלנו ספק ביכולתה של העיר להציע את הנדרש לכנס כזה. לאמתו של דבר מצאנו בעיר שפע של אפשרויות לסיורים במגוון של תחומים, בין היתר: היסטוריה, גיאוגרפיה, רב-תרבותיות, דתות ועוד ועוד. הכנס הצליח מעל למשוער והיה ברור מעל לכול ספק שנמצאה המסגרת הנאותה לקיום כנסים על בסיס הרעיון של למידה מחוץ לכתה. מדריכי של"ח הביעו שביעות רצון מן המפגש עם הסטודנטים המצוינים של רג"ב, ולא אחת הודו שנתרמו לעתים אף יותר מאשר תרמו במפגשיהם עם הסטודנטים המצוינים.

פרט פיקנטי לסיום: במפגשים הראשונים התעקשו אנשי של"ח להציג את הפעילויות מחוץ לכתה כטיולים וברג"ב עמדו על כך שמדובר בסיורים, אכן אותה גברת בשתי אדרות. אינני יודע אם סוגיה זו הוכרעה, את תפקידי כאחראי על הכנסים סיימתי בתום שנת הכנס בלוד.

"מסיירים בראש גדול – המורה והמחנך כמוביל סיור וטיול"

פורום הסטודנטים הבין מכללתי

יוסי שפנייר

הקורס "סיור בראש גדול – המורה והמחנך כמוביל סיור וטיול" מיועד לסטודנטים בתכנית המצוינים הארצית להכשרת מורים (רג"ב – ראש גדול בהוראה). קורס זה הנו פרי של שיתוף פעולה בין אגף של"ח ותכנית המצוינים בהכשרת מורים, במשרד החינוך. בוגרי קורס זה מוסיפים למערכת החינוך כוח אדם איכותי, יצירתי ומחויב לקידום טיולי תלמידי בתי הספר להכרת הארץ ואהבת מולדת, כבר בשלב ההכשרה להוראה.

אנחנו מעריכים שניתן יהיה ליהנות מ"פירות" השקעה זו בקורס הייחודי במשך שנים רבות.

תכנית המצוינים – רג"ב – נתרמת מהתכנית בכך שהסטודנטים לומדים מיומנות מקצועית נוספת בהוראה/למידה חוץ כיתתית: ארגון הסיורים וביצועם, בניית תכנית טיולים שנתית בית-ספרית, מיומנויות הדרכה, ריכוז הלימוד החוץ כיתתי בבית הספר וניהולו. עבור הסטודנטים ברג"ב, פתיחת אפשרות נוספת להתמקצעות וקבלת תעודה בעלת ערך – רכז/ת טיולים בית ספרי. תעודה זו מאפשרת לסטודנטים בעלי עניין או/ו זיקה לנושא לסיים את התכנית עם תעודה של רכזי טיולים ובכך "לקבל יותר" – במהלך שלוש שנות לימודיהם. בכך באה לידי ביטוי השבחת תכנית רג"ב באופציה נוספת. הלימודים כוללים חלק תיאורטי וחלק מעשי-יישומי.

נלמדים עקרונות של בניית תכניות סיורים, וכן היכרות עם מסגרות הלימוד של של"ח. מבוצעת היכרות מעמיקה עם סביבות המכללה בנוף הפתוח (תרגיל חלון לנוף) וכן בנוף העירוני בשכונה הסמוכה למכללה (סיור עירוני). נערך סיור מסלול טבע הסמוך ליישוב תוך יישום עקרונות הסיור.

סיכום הקורס נערך תוך הדרכת מסלול סיור קצר ויישום עקרונות ההוראה בשדה בצורה אינטגרטיבית.

בשנת תשע"ז נערכים שלושה קורסים באזורים שונים במקביל: באזור הצפון (בריכוז: ענת לדאני), באזור החוף (בריכוז: ד"ר חנה ניצן) ובאזור המרכז וירושלים (בריכוז: ד"ר יוסי שפנייר). הקורס ייחודי בהיקפו, אופן הלימוד – באוריינטציה של חקר, שימוש בכלים טכנולוגיים, חשיבה מסדר גבוה ברוח מיומנויות המאה ה-21 - תוך למידה משמעותית.

מעגל רג"ב-של"ח בסיום סיור בקורס באזור הסטף (תשע"ו)

דברים שלומדים מכאן
לא לומדים משם

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

תפזורת- מסכמת ומאתגרת

- הנכם מוזמנים לפתור את התפזורת ולהביא את הפתרון התפזורת אתכם ביום הכנס. בין הפותרים יוגרלו פרסים.
- בתפזורת מתחבאות 32 מילים. מצאו לפחות 28 מהן על פי הגדרות שבהמשך, וסמנו אותן בלוח. המידע כולו נתון בחוברת.
- המילים יכולות להופיע מלמעלה למטה או להפך, ומימין לשמאל או להיפך: משמאל לימין. כל אות יכולה להיות משותפת לשתי מילים.

ח	צ	ה	א	ר	י	ה	ז	י	ק	י	ת	י	ת	כ	ת	ד	ל	ו	מ	פ	ד
ו	ג	מ	ט	ז	מ	ר	ט	נ	ב	ד	ו	ה	י	ש	ר	א	ל	י	מ		
ס	נ	ק	ל	צ	ל	ע	כ	ו	ר	ו	י	ס	ש	נ	ת	ו	י	י	ב	י	
מ	ו	ש	ס	י	ה	מ	א	ר	א	פ	ה	ל	מ	ו	ז	י	א	ו	נ		
ס	ת	ו	י	פ	ל	ת	ט	ד	ש	ג	ל	ב	ח	מ	ו	צ	ע	ע	ו		
ה	נ	פ	ש	ו	י	נ	ט	ו	ב	ה	נ	ג	ה	ע	י	צ	ו	ב	ר		
ש	ש	מ	ח	ר	ו	ל	ו	ד	ה	י	ל	ד	י	מ	ק	ט	י	ד	מ		
ש	ל	ו	ש	ת	ל	א	ב	י	ב	י	פ	ו	ג	ר	י	נ	ס	ה	ו		
מ	ח	כ	ת	ו	ל	ו	ח	נ	ב	נ	ג	ל	י	ס	ו	ק	י	פ	ש		

הגדרות המילים בתפזורת

- בסיוור מספר - יודגמו תחומי דעת הבאים: היסטוריה, ספרות ילדים וזואולוגיה
- מוזיאון בחולון ששמעו הגיע אל מעבר לגבולות ישראל
- העץ המפורסם של חולון, שבערבית מכונה: ג'ומס
- מחפש לו בית באחד ממסלולי הכנס
- כנס העוסק בהיכרות עם מוסדות חינוכיים ניסויים, בשיתוף אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות במשרד החינוך, מתקיים בכל שנה לסטודנטים של רג"ב מ-???
- באחת התמונות העוסקת במקווה ישראל נמצא פסל של הקיסר הזה
- בסיוור מספר - יודגמו תחומי דעת הבאים: אזרחות, ובוטניקה, מתמטיקה ספרות ילדים
- ה"זם" העיר חולון
- בסיוור זה יודגמו תחומי הדעת הבאים: חשיבה מתמטית, היסטוריה, בוטניקה וספרות ילדים
- הייתה באר בחולות-הפכה למוזיאון חמודות: במה מדובר?
- המתחם בו מתקיים הכנס
- 14 סיורים וכולם מתכנסים למגדל אחד
- מייסד מקווה ישראל
- שותפינו להובלת הכנס
- קהילה עתיקת יומין, תושבת חולון, שאחת הקבוצות תבקר בשכונתה
- לפני שתיים סמינר הקיבוצים הוביל את כנס שנתון א' בעיר זו
- באחד המסלולים הקבוצה תטייל בגן זה
- האוצר הזהוב של העיר
- חולון היא עירם של..
- שם המכללה המארחת אותנו בכנס
- שמו של גן סיפור המופיע באחד ממסלולי הכנס. השם מורכב משתי מילים הממוקמות בתפזורת - כל אחת בנפרד
- שמו של גן סיפור המופיע באחד ממסלולי הכנס. השם מורכב משתי מילים הממוקמות בתפזורת - כל אחת בנפרד
- אחד הגנים בהם תבקר אחת הקבוצות
- שמו של גן סיפור המופיע באחד ממסלולי הכנס
- אחת הקבוצות תראה עץ המשתרע על דונם אדמה (2 מילים נפרדות)
- אחד מגני הסיפור בהם תבקר אחת הקבוצות. השם מורכב משתי מילים הממוקמות בתפזורת - כל אחת בנפרד
- מבית זה הקבוצה תעבור לגן זיקית.
- רכזת/טיולים בית-ספרי היא תעודה המוענקת לסטודנטים של רג"ב המסיימים בהצלחה את הקורס: (שלוש מילים שכל אחת ממוקמת בתפזורת-בנפרד)
- כנס הענקת תעודות סיום המסכם את חוויית הלמידה בתכנית הנערך בשיתוף האגף להתמחות וכניסה להוראה- מתקיים בכל שנה לסטודנטים של רג"ב מ-???
- כנס שנתון א' התקיים בשנה שעברה בעיר זו- שאותיותיה התהפכו להן
- בשנה הראשונה לשילוב בין של"ח לרג"ב הכנס של שנתון א' התקיים בעיר זו